

RESTAURÁTORSKÝ ZÁMĚR

Reliéf na pomníku Friedricha Schillera

Data památky

Název:	Mramorový reliéf
Dobové určení:	1909
Materiál:	Bílý mramor
Rozměry:	Celková výška 170+50 cm, šířka 140cm
Umístění:	U Galerie umění v jižní části města Karlovy Vary, v parku
Číslo památky v ÚSKP:	44871/4-895
Vlastník památky:	Město Karlovy Vary

Popis díla a historie

Předmětem restaurování je mramorový reliéf na pískovcovém pomníku, který byl zřízen z podnětu Karlovarského okrašlovacího spolku v roce 1909. Architekturu secesního pomníku navrhl vídeňský architekt Friedrich Ohmann, reliéf vytvořil karlovarský sochař Max Hiller. Bílý mramorový reliéf spodobuje básníka v profilu, s detailem múzy, jež mu pokládá na hlavu věnec. V pravém dolní rohu je plastický nápis "Friedrich Schiller", pod ním negativním nápisem "M.Hiller 1909". V levém dolním rohu mramorové desky je vysekán negativní nápis "Friedr.Ohmann".

Stav před restaurováním

Přístup k reliéfu je po dvouramenném schodišti z obou stran památníku. Celý památník je postaven ve svahu v parku, bez dosahu energií.

Povrch mramorového reliéfu je znečištěn biologickým napadením (řasy a lišejníky) a lokální mírnou korozi povrchu, kterou lze konkretizovat spíše na několik kaveren v materiálu (v levé spodní části). Reliéf je sestaven z desek. Ve spodní partii se projevuje otevřená spára desek. Spodní horizontální deska pod reliéfem plasticky nenasazuje na sochařské řešení vrchních partií. Domnívám se, že mohlo dojít v minulosti k úpravám spodní desky, jejichž případné potvrzení či vyvrácení je potřeba v úvodu restaurování prozkoumat a pokusit se dohledat historické dokumenty k památce.

Na díle nejsou zřejmé jakékoliv barevné povrchové vrstvy, ani zvýraznění nápisů.

Restaurovatelský záměr

Reliéf je poškozený především přirozeným stárnutím materiálu vlivem povětrnosti. Biokoroze je posílena umístěním díla ve vzrostlém parku. Očištěním, represivní sanací a drobnými retušemi dojde k obnově původního vyznění kontrastního materiálu reliéfu. Především vhodně nastavenou následnou preventivní péčí dojde k dlouhodobému udržení obnoveného stavu do budoucna.

V případě identifikace původního určení spodní horizontální mramorové desky doporučuji konzultovat možnost obnovy původní podoby. V případě absence historických podkladů doporučuji hladkou broušenou desku ponechat v současné prázdné podobě.

Návrh restaurátorského postupu

- **Čištění, biosanace, sejmutí spár**

Navrhuji provést očištění adekvátně ke stavu díla mechanickým sejmutím usazených nečistot, odsekáním uvolněných spár a represivně sanovat biologické napadení mokrou cestou. Je vhodné provést předem nástřik povrchu biocidním roztokem (Stachema). Nadále navrhuji čistit povrch ostrou párou s detergentem. Dodatečná dezinfekce povrchu může být provedena roztokem peroxidu vodíku a preventivním biocidním roztokem (Stachema). Při čištění je nezbytné odzkoušet reakci barevných lišejníků na povrchu s čistícími roztoky, aby bylo případně zabráněno vsáknutí zbarvených roztoků do hmoty bílého mramoru.

- **Přespárování reliéfu a tmelení kaveren**

Uvolněné spáry navrhuji zainjektovat do hloubky a zatmelit jemným tmelem na bázi hydraulického vápna a mramorové moučky, aby povrchově i barevně splynuly s originálním povrchem sekaného a broušeného mramoru. Shodným odzorkovaným tmelem navrhuji plasticky zaretušovat drobné kaverny v povrchu reliéfu.

- **Barevná retuš**

Barevnou retuš doporučuji provést pouze u doplněných partií malířskými barvami na bázi akrylového pojiva (Lascaux).

- **Biocidní a hydrofobní povrchová úprava sochy**

S ohledem na umístění díla v lesnatém prostředí navrhuji závěrem restaurování povrch ošetřit siloxanovou hydrofobizací s fungicidní přísadou (Remmers) a fungicidní nástřik pravidelně opakovat na díle periodicky max. po třech letech, v závislosti na míře zelenání povrchu vlivem prostředí.

- **Průzkum um - hist. řešení spodní desky a případná rekonstrukce chybějící výzdoby spodní desky**

V případě identifikace původního určení spodní horizontální mramorové desky doporučuji konzultovat možnost obnovy původní podoby. V případě absence historických podkladů doporučuji hladkou broušenou desku ponechat v současné prázdne podobě.

- **Restaurátorská dokumentace**

Všechny zásadní kroky restaurátorského procesu budou fotograficky dokumentovány. V průběhu restaurování budou svolávány kontrolní dny za účasti investora a zástupců státní památkové péče, kde budou konzultovány jednotlivé kroky a postupy restaurování. Nedílnou součástí restaurování je závěrečná restaurátorská zpráva, která bude vyhotovena dle podmínek a předpisů státní památkové péče a bude předána závěrem restaurování vlastníkovi a zástupcům památkové péče.

MgA. Helena Jahodová, ak.soch.rest.

Kozojedy 61, 331 41 Kralovice

Tel: +420 604 633 807

E-mail: helena.jahodova@centrum.cz

IČO: 74152831, DIČ: CZ8259122190

Licence MKČR: č.j.MK25587/2010 Restaurování kulturních památek ve specializaci restaurování polychromovaných sochařských uměleckých děl ze dřeva, kamene, umělého kamene, sádky.

Fotodokumentace současného stavu

Karlovy VARY

Magistrát města Karlovy Vary • Moskevská 21, 361 20 Karlovy Vary

ODBOR PAMÁTKOVÉ PÉČE, U Spořitelny 2, 361 20 Karlovy Vary

*Na doručení*Statutární město Karlovy Vary
Ing. Petr Kulhánek, primátor
Moskevská 21
361 20 Karlovy VaryVÁŠ DOPIS ZNAČKY / ZE DNE
30.5.2016NAŠE ZNAČKA
142/OPP/16/KožVYŘIZUJE / LINKA
Bc. Kožešníkova/608KARLOVY VARY
11.7.2016

ROZHODNUTÍ

Magistrát města Karlovy Vary, odbor památkové péče (dále jen „správní orgán“), jako dotčený orgán státní správy na úseku státní památkové péče příslušný dle ust. § 29, odst. 2, písm. e), zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění (dále jen „zákon o státní památkové péči“), vydává dle ustanovení § 14 odst. 1 tohoto zákona, na základě žádosti Statutárního města Karlovy Vary, se sídlem Moskevská 21, Karlovy Vary, zastoupené primátorem města ing. Petrem Kulhánkem, podané dne 30.5.2016 ve věci vydání závazného stanoviska výkonného orgánu státní památkové péče k „restaurování reliéfu pomníku Friedricha Schillera, v parku u Galerie umění, Goethova stezka, Karlovy Vary“ dle ustanovení § 67 zákona č.500/2004 Sb., správního řádu toto

Závazné stanovisko:

Restaurování reliéfu pomníku F.Schillera, v parku u Galerie umění, Goethova stezka, p.p.č. 786/1, Karlovy Vary – **objekt je jmenovitě zapsán v Ústředním seznamu kulturních památek ČR pod rejstř.č. 44871/4-895 a zároveň je umístěn v památkové zóně města Karlovy Vary, prohlášené vyhláškou MK ČR č. 476/1992 Sb. ze dne 10.9.1992, je ve smyslu ustanovení § 14 odstavce 3 citovaného zákona o státní památkové péči, z hlediska státní památkové péče přípustná při dodržení následujících podmínek.**

1. **Rozsah:** Restaurování reliéfu pomníku F.Schillera, v parku u Galerie umění, Goethova stezka, Karlovy Vary.
2. **Podmínky:**
 - 2.1. Bude vypracován restaurátorský průzkum a záměr, který bude obsahovat konkrétní technologické postupy restaurování, včetně navržených materiálů k jejich provedení. Tento průzkum a záměr bude předložen k posouzení zástupcům státní památkové péče a schválen samostatným závazným stanoviskem.

Účastníci řízení (§ 27 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb.):

Statutární město Karlovy Vary, Moskevská 21, 361 20 Karlovy Vary.

Odůvodnění:

Žadatel – Statutární město Karlovy Vary, se sídlem Moskevská 21, Karlovy Vary, zastoupené primátorem města ing. Petrem Kulhánkem - podal dne 30.5.2016 žádost ve věci vydání závazného stanoviska výkonného orgánu státní památkové péče k „restaurování reliéfu pomníku F.Schillera, v parku u Galerie umění, Goethova stezka, Karlovy Vary“. Dne 1.6.2016 byla žádost odeslána Národnímu památkovému ústavu, územnímu pracovišti v Lokti k odbornému posouzení. Písemné odborné vyjádření Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Lokti obdržel Magistrát města Karlovy Vary dne 7.7.2016 pod č.j. NPÚ-342/43753/2016.

Výše uvedený objekt památníku je umístěn v památkové zóně města Karlovy Vary a je nemovitou kulturní památkou, jmenovitě zapsanou v Ústředním rejstříku pod rejstř.č. 44871/4-895. Proto je nutné postupovat při všech zásazích do tohoto prostoru v souladu s vyjádřeními a pokyny orgánů státní památkové péče. Tento požadavek vyplývá ze zákona o státní památkové péči a pro realizaci výše uvedených udržovacích prací je nevyhnutelný.

Jedná se o pískovcový secesní pomník postavená z podnětu karlovarského okrašlovacího spolku v roce 1909. Autorem architektury pomníku je vídeňský architekt Friedrich Ohmann, reliéf vytvořil karlovarský sochař Max Hiller. Pomník tvoří sloupová architektura vztyčená do půlkruhu na základně z pískovcových kvádrů. Sloupy jsou hladké zdobené jemným dekorem místo hlavic a nápisy na vnitřních stranách. Sloupy nesou rovný profilovaný překlad, na konci půlkruhu zakončený oboustrannými hlavami. Na překladu z vnějšku je uprostřed rytý nápis „Schiller“ a po stranách data jeho narození a úmrtí. Sloupovou architekturu památníku uzavírá zevnitř uprostřed umístěná stéla z kamenů vrcholící trojúhelným tympanonem. V jejím čele je vsazen vápencový reliéf s hlavou básníka zachycenou z profilu. Básníka doprovází drobná postava múzy, jež mu pokládá na hlavu věnec. Ve spodní části vpravo je velkými písmeny jméno básníka, úplně dole malými písmeny „M.Hiller“ a datum „1909“, v levém rohu jméno architekta „Friedr. Ohmann“. Na plošinu pomníku je přístup po dvouramenném schodišti, jež sem vede kolem stély ze svahu. Postranice mezi stélou a rameny přístupového schodiště dekorují reliéfy hadů s otevřenou tlamou. Všechny ryté nápisy (na stéle, vně i uvnitř sloupové architektury) nesou stopy červené barvy. Celý pomník je v současné době znečištěn biologickými seposity (lišejníky a mech). Biologické znečištění je doprovázeno zčernalým povrchem materiálu. Pod reliéfem je upadlý kus kamenného obkladu.

Navrhovaný zásah restaurátora je z výše uvedených důvodů z hlediska památkové péče vhodný pouze za předpokladu, že dojde k řádnému a pečlivému průzkumu. Teprve po zhodnocení navrhovaných materiálů bude možné přistoupit k celkovému restaurování reliéfu, a proto se odbor památkové péče Magistrátu města Karlovy Vary domnívá, že nijak nepoškodí zájmy památkové péče na historickém objektu.

Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem bylo rozhodnuto tak, jak je uvedeno v tomto rozhodnutí.

P o u č e n í :

V souladu s ustanovením § 81 a násl. zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, může účastník proti tomuto rozhodnutí podat odvolání, a to ke Krajskému úřadu Karlovarského kraje, odboru stavební úřad, prostřednictvím Magistrátu města Karlovy Vary, odboru památkové péče ve lhůtě 15 dnů ode dne oznámení rozhodnutí; prvním dnem lhůty je den následující po dni oznámení rozhodnutí. Nepodá-li účastník řízení potřebný počet stejnopisů, vyhotoví je správní orgán na náklady účastníka.

Antonín Haidmaier
vedoucí odboru památkové péče

Na vědomí: Vlastní
Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Lokti